

Νοέλ, ποῦ εἶνε τόσον ἔξυπνος, ἐγελάσθηκε!

Ἡ ἰδέα αὕτη προῦκάλεσε νέον γέλωτά της.

— 'Σ τὸν διάβολον αἱ ἐκμυστηρεύσεις σου! διέκοψε μανιώδης ὁ Λοβεδύ. Σοῦ ἀπαγορεύω...

— "Αφῆσέ την, πατέρα, νὰ ὁμιλήσῃ, εἶπεν ὁ "Εκτωρ ὅστις εἶχεν ἀνακαθίσει διεσταλμένους ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς.

— "Α! ἐξύπνησες; καὶ κάθῃσαι καὶ ἀκούεις αὐτὴν τὴν τρελλήν;

— Τρελλή! ἐφώνησεν ἀγρίως ἡ Φακινέτα, τὸ πιστεύεις καὶ σύ;.. Μάλιστα! ἤμουν τρελλή μιὰ φορά, ὅταν ἄκουσα τὴ φρικτὴ σου συμβουλὴ, διὰ ταῖς κυρίαῖς Δυχαμέλ.. Μιὰν ἡμέρα μοῦ εἶπες, ἔτσι ἀδιάφορα: «ἡ γυναικαδέλφη μου καὶ ἡ κόρη της εἶνε λαμπραῖς γυναῖκες· ἂν κατὰ τὸ Μεγάλο Σπίτι, θὰ πᾶνε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν οὐρανόν!» Κ' ἐπειδὴ δὲν ἐκατάλαβα, μοῦ ἐνθύμισες πόσα καλὰ μοῦ εἶχαν κάμει.. Γύρισε τὸ φτωχὸ μου τὸ κεφάλι.. καὶ τῶκαμα! Ἀλλὰ ὁ θεὸς δὲν ἤθελε, φαίνεται, ἄλλους ἀγγέλους, καί...

— Τοιαύτην ἀτιμίαν ἐσυμβούλευσες, πατέρα; ἠρώτησεν ὁ "Εκτωρ, ὅστις, καίτοι βρυχώδῃ καὶ δύσκολον ἔχων ἔτι τὴν φωνήν, ἐφαίνετο ἀνακτῆσας τὸ λογικὸν αὐτοῦ.

— Σοῦ ἐπαναλαμβάνω, εἶπεν ἀποτόμως ὁ Λοβεδύ, ὅτι ὅλ' αὐτὰ εἶνε παραλογισμοί.

— Αἶ,.. καὶ ὅταν μ' ἔβαζες, ὑπέλαβε· πονηρῶς ἡ τρελλή, εἶχες τὸν σκοπὸ σου! Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἤθελες ν' ἀναγκάσῃς αὐταῖς ταῖς καλαῖς γυναῖκαῖς νὰ καθήσουν εἰς τὸ σπῖτι σου, ὅπου ὁ προκομμένος ὁ υἱός σου ἐλογάριασε νὰ κάμῃ τὴν ἐξαδέλφη του νὰ τὸν πάρῃ χωρὶς νὰ θέλῃ. "Επειτα ἔλεγες ὅτι ἓνα κάποιον χαρτί, ποῦ εἶχε μεγάλη σημασίαν γιὰ σένα, θὰ ἐκαίετο ν' εἰς τὴν πυρκαϊά.. "Επειτα, ἂν τὸ πρᾶγμα 'πιτύχαινε ὅπως εἶχες ἔς τὸ νοῦ σου, ἐκληρονομούσατε σεῖς τὴν μεγάλην περιουσίαν τοῦ Δυχαμέλ.. Πῆς μου, ἂν τολμᾷς, ὅτι λέγω ψεύματα!

— 'Ονειρεύεσαι!

— Πατέρα, ἐψιθύρισεν ὁ "Εκτωρ, ἀνακινούμενος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, ὅσον ἀσυνείδητος καὶ ἂν ἐφάνην ἕως τότε, αἰσθάνομαι φρίκην ἀπὸ τὰς φοβερὰς αὐτὰς ἀποκαλύψεις. Ἡ γυναικὶς αὕτη δὲν εἶνε τρελλή αὐτὴν τὴν στιγμὴν.. καὶ ἂν σ' ἐνόμιζα ἱκανόν..

— "Ω, ὦ! κύρ "Εκτωρ, ὑπέλαβεν εἰρωνικῶς ἡ Φακινέτα, βέβαια.. ἔς ἐσένα στέκει νὰ τοῦ βάλῃς τὴ θηλειά! 'Σὰν νὰ μὴν ἐτοιμάζῃσαι νὰ κἀνῃς τῆς Ἰωσηφίνας ὅ,τι μοῦ ἔκαμ' ἐμένα ὁ πατέρας σου;.. "Ελα, ἔλα.. καὶ τὰ ξεύρω ὅλα.. Μ' ὅλας σου τὰς ὑποσχέσεις, εἶχατε ἀπόφασι νὰ φύγετε τὸ πρῶτ' καὶ οἱ δύο σας, καὶ κανεὶς ποτὲ δὲν θὰ σᾶς ξανάβλεπε.. Τί σᾶς ἔμελε σᾶς, τί θὰ γεινώμεν ἡμεῖς, τὰ δυστυχισμένα πλάσματα, ποῦ τὰ πατήσατε καὶ τὰ λυώσα-

τε;.. Αἶ, προσέθηκεν ἀνακαγχάζουσα, ὅλοι ἐδῶ τότε εἴμεθα ἓνας κ' ἓνας... Καλὰ ποῦ ἡ φωτιά τὰ καθαρίζει ὅλα.. καὶ θὰ βγοῦμε ὅλοι ἀσπροπρόσωποι, ὅταν παρουσιασθούμεν εἰς τὸ θεόν.

Κατὰ τὴν συνομιλίαν ταύτην ὁ ἀνὴρ εἶχε βαθμυθὸν καταστῆ πνιγρὸς περὶ τοὺς διαλεγόμενους καὶ καπνὸς δριμύς, καὶ τοὶ ἐλαφροί, ἤρχιζε νὰ πληροῖ τὸ δωμάτιον. Ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς δὲν τὸν παρετήρουν κατ' ἀρχάς, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἠσθάνθησαν δύσπνοιαν. Καὶ ἡ Φακινέτα αὕτη ἐσπόγγιζεν ἐνίοτε τὸ καθίδρον μέτωπόν της, τὸ δὲ παιδίον, ὅπερ κατέκειτο ἐπὶ τῆς δορᾶς τῆς τίγριδος, συνεταράσσετο βάλλον ἐλαφρὰς οἰμωγὰς, ὥσπερ ἐθάρυνεν ἐφιάλτης τὸν ὕπνον του.

Ἰδέα φοβερά, διαδραμοῦσα τὸν νοῦν τοῦ "Εκτορος, ἤρκεσε νὰ διαλύσῃ τοὺς τελευταίους τῆς μέθης του καπνοῦς. Ἡγέρθη κάτωχρος καὶ ἀνεφώνησε·

— Τί λέγει αὕτη ἡ γυναῖκα; Ἐδῶ κάμνει ζέστην φοβερὰν... πνίγεται κανεὶς...

— Ἀλήθεια, ἀπήτησεν ὁ Λοβεδύ, νομίζει κανεὶς ὅτι ἀναπνέει φωτιάν... Διάβολο! Κᾶτι ἄσχημην δουλειὰν μᾶς ἔπαίξε ἡ τρελλή.

Ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως, ἡ Φακινέτα ἐκάγχασε πάλιν, ἀλλ' εἶχε νῦν ὁ καγχασμὸς τῆς ἀπαισιωτέρων τὴν κλαγγήν.

(Ἐπεται συνέχεια).

BIBΛΙΟΘΗΚΗ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Ἡ σύστασις δημοσίων βιβλιοθηκῶν εἰς τὰς πόλεις εἶνε εἰς τῶν δραστικωτέρων ἐκπολιτιστικῶν τρόπων, οὓς πᾶσα κυβέρνησις ἢ σύλλογοι τοπικοὶ καὶ ἰδιῶται πρέπει παντὶ σθένει νὰ ἐπιδιώκωσι πρὸς μὀρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν πολιτῶν. Τὸ τοιοῦτον δ' ἔτι μᾶλλον ἐπιβάλλεται εἰς ἡμᾶς ὡς ἐν τῶν κυριωτάτων καθηκόντων τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν πολιτῶν. Διότι δὲν πρέπει ν' ἀποκρύψωμεν ὅτι, ἐὰν ἐξακρέσωμεν τὰς Ἀθήνας, τὴν Ζάκυνθον, τὴν Κέρκυραν, ἴσως δὲ καὶ δύο ἔτι, ἀλλ' οὐχὶ τρεῖς τῶν λοιπῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος, εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς πνευματικὸς βίος δὲν ὑπάρχει. Σπάνιοι εἶνε, οὐδ' ἐπὶ τῶν δακτύλων κᾶν ἀριθμοῦνται, οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀσχολούμενοι περὶ φιλολογικὴν τινα ἢ ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν χάριν τῶν συμπολιτῶν των. Κατὰ μέγαλα δὲ μόνον χρονικὰ διαστήματα ἀναγγέλλεται ἡ ἐμφάνισις καλοῦ τινος βιβλίου ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν. Καὶ τοῦτο διότι αἱ καθημεριναὶ στερεότυποι πολιτικαὶ συζητήσεις καὶ ἐριδρεῖς ἀπασχολοῦσι τὸν νοῦν καὶ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς τῶν ὁπωσδήποτε τυχόντων παιδεύσεως κατ'οἱ-

κων. Ἐν δὲ τῶν κυριωτάτων αἰτίων τῆς τοιαύτης καταστάσεως εἶνε καὶ ἡ ἔλλειψις βιβλιοθηκῶν δημοσίων, ἃς εἴπωμεν δὲ καὶ ἰδιωτικῶν. Τὰ σωτήρια δὲ ἀποτελέσματα τῆς ὑπάρξεως δημοσίων ἀναγνωστηρίων καὶ βιβλιοθηκῶν ἐπὶ τῆς κοινωνίας εἶνε γνωστά, καὶ οὐδεμία ἀνάγκη ν' ἀναγράψωμεν ταῦτα ἔνταῦθα, προκειμένου συντόμου λόγου περὶ τῆς βιβλιοθήκης Ζακύνθου.

Ἡ δημοσία βιβλιοθήκη Ζακύνθου συνέστη τῷ 1803 ὑπὸ τῆς Ἑπτανησιακῆς πολιτείας δυνάμει ψηφισθέντος κανονισμοῦ τοῦ τμήματος τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, δι' οὗ ἐπεκυρώτο ἡ τῆς 7ης Ἰουνίου 1799 πρόβλεψις τῆς προσωρινῆς Γερουσίας περὶ συστάσεως σχολείων καὶ δημοσίων βιβλιοθηκῶν ἐν ἐκάστη νήσῳ.

Πρῶτοι καὶ ἔνταῦθα μετὰ τὴν σύστασιν τῆς βιβλιοθήκης εὐεργέται ὑπῆρξαν οἱ ἀείμνηστοι Ζωσιμᾶδοι, οἵτινες τῷ 1804 ἔπεμψαν εἰς αὐτὴν ἀπάσας τὰς διὰ τῆς φιλομούσου γενναϊοδωρίας αὐτῶν γενομένας ἐκδόσεις. Μετὰ τούτους ἐκληροδότησαν τὰ βιβλία αὐτῶν εἰς τὴν βιβλιοθήκην ταύτην τῷ 1823 ὁ διδάσκαλος Θεοδόσιος Δημάδης, τῷ 1835 ὁ Ῥοβέρτος Σολωμός, κατὰ τὸ 1842 ὁ Φραγ. Μουτζᾶς. Ἐκτοτε δὲ μέχρι τοῦ 1882 οὐδεμία ἐγένετο προσφορά ἄξια μνείας. Μέχρι τοῦ ἔτους 1882, ὡς προκύπτει ἐκ πρωτοκόλλου παραδόσεως, ἡ βιβλιοθήκη ἤριθμοι: 3885 τόμους, ὑπέκειτο δὲ μέχρι τοῦ ἔτους τούτου εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐκαστοτε Γυμνασιαρχῶν καὶ τῶν καθηγητῶν τοῦ Γυμνασίου, ἀπόρριπτος ἐντελῶς οὐσα εἰς τὸ κοινόν, παραδιδομένη ὑπὸ τοῦ διευθύνοντος ἐκαστοτε Γυμνασιάρχου εἰς τὸν διαδεχόμενον αὐτὸν ἄνευ πρωτοκόλλου παραδόσεως, εἰς οὐδένα ἄλλως τε ὑποκειμένων ἑλεγχον περὶ τῆς φυσικῆς φθορᾶς ἢ ἐξαφανίσεως τῶν βιβλίων. Μνημονεύονται δὲ μόνον ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς διευθυνάντων αὐτὴν κατὰ τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα ὅτι ἐμερίμνησαν ὡπωδῆποτε περὶ αὐτῆς μετὰ ζήλου οἱ κκ. Ἰγνάτιος Μαρτζώκης, Μάρκος Βιαγκίνης καὶ Ὅθων Ῥέντζος.

Ἐν ἔτει 1882 ὁ κ. Κωνσταντῖνος Λομβάρδος, ὑπουργὸς τῆς παιδείας τυγχάνων τότε, ἀπέσπασε τὴν βιβλιοθήκην ἐκ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Γυμνασίου, καὶ κατέστησεν αὐτὴν αὐτοτελῆ καὶ δημοσίαν, διορίσας ἄμεσον μὲν ἐπόπτην αὐτῆς τὸν ἱστοριογράφον τῆς Ἑπτανήσου κ. Π. Χιώτην, ἔμμισθον δὲ βιβλιοφύλακα τὸν κ. Δ. Ἡλιακόπουλον, ἀναγράψας ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἴδιον κονδύλιον ἐκ δραχμῶν 3,000 δι' ἐνοίκιον, μισθὸν βιβλιοφύλακος, ἀγορὰν βιβλίων κτλ. Τὸ κονδύλιον τοῦτο τελευταῖον ἐμειώθη ἐπαισθητῶς.

Πρώτη πράξις τοῦ ἐπόπτου καὶ τοῦ βιβλιοφύλακος ὑπῆρξεν ἡ σύνταξις προσωρινοῦ κανονι-

σμοῦ, ἐγκριθέντος ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου καὶ ἀποσταλέντος εἰς διαφόρους λογίους μετὰ παρακλητικῆς ἐπιστολῆς πρὸς ἀποστολὴν βιβλίων. Χάρις δὲ εἰς τὰς φιλομούσους συνδρομὰς ὁ ἀριθμὸς τῶν τόμων ἀπὸ 3,885 ἀνῆλθεν εἰς 16,000.

Αἱ πολυτιμότεραι δὲ τῶν δωρεῶν καὶ γενναιότεραι εἶνε ἡ τοῦ διαπρεποῦς λογίου Δρονυσίου Θερεϊανοῦ Ζακυνθίου, ἡ τοῦ ἐπόπτου τῆς βιβλιοθήκης κ. Παναγ. Χιώτου προσενεγκόντος φιλοτίμως πάνυ πάσαν τὴν βιβλιοθήκην του, καὶ ἡ τοῦ πρῶην ἀρχιεπισκόπου Ζακύνθου, τοῦ μακαρίτου Νικολάου Κατράμη ἀποστείλαντος χειρογράτους κώδικας 26 τὸν ἀριθμὸν.

Ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐντύπων βιβλίων ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ ὑπάρχουσι πολλαὶ παλαιαὶ ἐκδόσεις τῆς 15 καὶ 16 ἑκατονταετηρίδος Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων καθὼς καὶ Ἰταλῶν. Ἐγένετο δὲ φροντὶς ὅπως καταρτισθῇ ὅσον οἶόν τε πλήρης συλλογὴ συγγραμμάτων διαλαμβανόντων περὶ Ζακύνθου, ἥτις ὁσημέραι πλουτίζεται.

Τῶν χειρογράφων δὲ τὰ πλεῖστα εἶνε θεολογικῆς ὕλης. Τούτων ἄξια λόγου εἶνε:

Χειρόγραφον χάρτου ἐκ φύλλων 294. Ἐξήγησις εἰς τοὺς ἐν ταῖς θείαις καὶ δεσποτικαῖς ἐφορταῖς μελουρηθέντας κανόνας παρὰ τῶν ἁγίων καὶ σοφῶν μελωδῶν Κοσμᾶ καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.

Χειρόγραφον ἀσέλιδον χάρτινον περιέχον 1) Νομοκάνονα καὶ 2) Κατάλογον πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως.

Χειρόγραφον ἀνῆκον εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης τῶν Σιναιτῶν ἐν Ζακύνθῳ. Ἐν ἄλλοις ἔχει καὶ ἐν σελίδι 87 «Διάλεξις ὅπου ἔγινε διὰ τὴν ὁγδόην Σύνοδον ἐς τὴν Φλωρέντζαν».

Χειρόγραφον ἐπιγραφόμενον Νοταρίου τοῦ Μαλαξοῦ τοῦ ἐκ Ναυπλίου τῆς Πελοποννήσου φέρει χρονίαν ἀφ' ἧς. Περιέχει ἐκκλησιαστικὴν ὕλην.

Πλὴν τούτων δὲ ὑπάρχουσι πολλοὶ ἄλλοι κώδικες περιέχοντες ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις, νομοκάνονας, ὑπομνήματα φιλοσοφικά, μεταφράσεις λατινιστῆ τῆς λογικῆς τοῦ Ἀριστοτέλους, Εὐαγγέλια, καὶ ἕτερα λειτουργικὰ ἀναγνώσματα, ὧν τινὰ φέρουσι τὸ ὄνομα Ζακυνθίων ἀντιγραφῶν.

Τὰ ἄλλα χειρόγραφα ἀνάγονται ἄλλα μὲν εἰς τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν καὶ γεωγραφίαν τῆς Ζακύνθου, ἄλλα δὲ εἰς τὴν τῶν λοιπῶν νήσων. Ἐν δὲ μόνον ὑπάρχει περιέχον τὸ κείμενον Ἑλληνος συγγραφέως, τὸ τοῦ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου. *Περὶ πόλεων καὶ δήμων*. Γραφὴ 15' αἰῶνος.

Ἐκ τῶν χειρογράφων τούτων ἄξια σημειώσεως εἶνε:

Saggio storico dell' isola di Cefalonia scritto nell' anno 1829 da S. Loverdo nobile Cefalleno. Ἡ ἱστορία αὕτη μένει ἔτι ἀνέκδοτος, πλὴν μικροῦ τμήματος δημοσιευθέντος ἐν τῇ *Ionif Arthologia*. Ἀντίγραφον τῆς ἱστορίας ταύτης εὐρίσκεται καὶ ἐν Κεφαλληνίᾳ εἰς χεῖρας ἰδιώτου. Ἐκ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ χειρογράφου ἐλλείπουν τὰ κεφάλαια τὰ πραγματευόμενα τὴν ἱστορίαν τῆς Κεφαλληνίας ἐπὶ Ἑνετῶν καὶ Γάλλων.

Descrizione storica civile e fisica della città et isola del Zante dall Dottor Giovanni Curzola nobile di detta città. (Ἀνέκδοτος).

Libro d' oro che contiene i nomi e l' età dei Nobili della città et isola del Zante κτλ. Ἡ χρυσὴ αὕτη βίβλος εἶνε ἀντίγραφον τῆς πρωτοτύπου, ἣτις ἐκάθη ἐπὶ τῶν δημοκρατικῶν Γάλλων. Ἀντιγραφεὺς αὐτῆς λέγεται ὁ Γεώργιος Βάλασμος γραμματεὺς τῆς κοινότητος. Τὸ ἀντίγραφον δὲ τοῦτο εἶνε τὸ μόνον σωζόμενον, ἀναγνωρισθὲν καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν, διὸ φέρει σφραγίδας δημοσίων ἀρχείων ἐντὸς τῶν φύλλων.

Πρακτικὰ τῆς συντακτικῆς συνελεύσεως τοῦ συντάγματος τῆς Ἑπτανησιακῆς πολιτείας τοῦ 1803. Ἰταλιστί.

Carte tradotte da Greco in Italiano dall autentico Capitan General Morosini. Ἐν τούτῳ περιλαμβάνονται καὶ ἔγγραφα ἀφορῶντα τὰς ὑπηρεσίας Παύλου Μακρῆ Ζακυνθίου.

Copia dal libro delle terminazioni del magistrato dei Sindici et Castigatori nel Regno di Morea τοῦ ἔτους 1690 καὶ 1704.

Ὡραιοτάτη σημείωσι πῶς ἐκατοικήθη ἡ Ζακύνθος, ποῖοι οἱ ἐλθόντες καὶ ποῖοι οἱ εὐρεθέντες, ἐκ μιᾶς βίβλου, ἡ ὁποία εὐρέθη κατὰ διαδοχὴν εἰς χεῖρας τοῦ λογιωτάτου Γεωργίου Βολίμου Μεσιρό, ἣτις φανερόν ἐστι ὅτι οἱ τοῦτοι προπάτορες κτιστὰς τὰς Βολίμας εἰς αὐτὰς ἐκατοίκησαν. Ἰσὸν ἀπαράλλακτον. 1405.

Ἡ ἀνωτέρω σημείωσις εὐρίσκεται ἐντὸς κώδικος περιέχοντος καὶ ἄλλην ὕλην, ὡς ψυχαγωγίαν εἰς Ἰσοκράτους λόγον πρὸς Νικοκλέα, Δρομολόγιον ἀπὸ Πετροπόλεως εἰς Μόσχαν κτλ.

Brevi nozioni geografiche delle isole Ionie l' anno 1816. Κατὰ τὸν Μουστοζύδην ἔγραψε τοῦτο ὁ Διονύσιος Ρώμας καὶ ἀνέγνωσεν ἐν τῇ Ἰονίᾳ Ἀκαδημίᾳ.

Alcuni cenni sulle cose dell' isola di Zante di Demetrio Naranzi Zacintio 1843.

Χειρόγραφον ἐνέχον διάφορα ἔγγραφα τῆς ἐν Ζακύνθῳ λατινικῆς ἐκκλησίας, ἐν οἷς — Serie dei Vescovi della Chieza del Zante e di

Cefalonia. — Ποίημα Γραμματικοῦ Κερκυραίου περὶ πολιουρκίας Κερκύρας, ἀρχόμενον

Ἵς τοὺς χιλιούς ἐπτακόσιους δεκάξη
ἠθέλησε ν' ἀράξῃ....

Τὰ ἀνωτέρω συντόμως ἐσημειώσαμεν ὅπως δώσωμεν νύξιν εἰς τινὰ τῶν ἐν Ζακύνθῳ λογίων, ἐκ τῶν μὴ ἀσχολουμένων βεβαίως περὶ τὴν καλλιέργειαν καὶ μόνην τοῦ ποιητικοῦ ἀνθῶνος, πρὸς πληρεστέραν τῶν χειρογράφων ἔρευναν καὶ πρὸς σύνταξιν καταλόγου τούτων λεπτομεροῦς κατὰ τοὺς κανόνας τῆς παλαιογραφίας καὶ μετὰ σημειώσεων περὶ τῶν ἐκδεδομένων ἢ ἀνεκδότων.

Σημειωτέον δὲ ὅτι χειρόγραφα ἱστορικὰ μεγάλῃς ἀξίας διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν καὶ διὰ τὴν τῶν Ἰονίων νήσων περιέχει καὶ τὸ ἀρχαιοφυλακεῖον τῆς νήσου καὶ τὸ ἀρχεῖον τῆς ἐπισκοπῆς τῶν καθολικῶν.

Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ δὲ Ζακύνθου ὑπάρχει καὶ μικρὰ συλλογὴ ὀρυκτολογικὴ καὶ βοτανικὴ τῆς νήσου, καὶ μικρὸν μουσεῖον ἀρχαιοτήτων καὶ εἰκόνων.

A. M.

Η ΑΝΑΘΕΜΑΤΙΣΜΕΝΗ

Διήγημα Θρακικόν

Δύο βραχίονες τῆς ὠραίας καὶ πολυσχιδοῦς Ῥοδόπης ἀπὸ ὑψηλῶν κορυφῶν ἡρέμα πρὸς βορρᾶν κατερχόμενοι σχηματίζουν βαθεῖαν καὶ στενὴν φάραγγα, δι' ἧς ὁρμητικὸς καὶ μετὰ πολλοῦ πατάγου καὶ δι' ἀπείρων ἐλιγμῶν κυλίνει τὰ ρεῦματά του πρὸς τὴν ἀχανὴ τῆς Θράκης πεδιάδα ποταμοὺς εὐμεγέθους διασχίζων τὸν Στενὴν μάχον.

Ἐπὶ βράχου δὲ ὑψηλοῦ, ἀποτόμου καὶ δυσπροσίτου κατὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ τούτου διατηρεῖται κατὰ τὸ πλεῖστον ἀκέραιον φρούριον μέγα καὶ φοβερόν προωρισμένον πάλαι νᾶ προστατεύῃ τὴν Θράκην καὶ τὴν εἰς Βυζάντιον ἄγουσαν κατὰ πάσης ἐχθρικῆς ἐκ Μακεδονίας ἐπιδρομῆς. Τοῦ φρουρίου τούτου ὁ ναὸς σχεδὸν ἀκέραιος διατηρούμενος ὑφ' οὗται ἐπὶ τῆς ἀποτομωτάτης τοῦ βράχου ἄκρας, τοῦ ὁποίου τοὺς πόδας πλήττουν τὰ ἄγρια τοῦ ποταμοῦ ρεῦματα. Ὁ ναὸς διὰ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς του καὶ τῶν ἐπὶ σωζομένων τοιχογραφιῶν του ἀνακαλεῖ λαμπροὺς τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Βυζαντίου χρόνους.

Τὸ φρούριον τοῦτο μετὰ τῆς Ἑκκλησίας οἱ κάτοικοι τοῦ Στενὴν μάχου καὶ τῶν πέριξ καλοῦσι *Paragiar* τοῦ *Kalé*· ἀπέχει δὲ τοῦ Στενὴν μάχου ὥρας σχεδὸν δρόμον.